

Øre og sin Formue, og drage til en anden Berdensdel, hvor han ikke er kjendt, og hvor han kan søge at gjenoprette, hvad han har tabt her; men for den, som tror paa et evigt Liv og en Gjengjældelse efter Døden, og vel ogsaa her i Livet, er der ingen Raad til at slippe bort fra en faldt Gd. Det vil følge ham allevegne, hvor han drager hen. Det er det, der gjør, at de forskjellige Individuer efter deres forskellige Trossopfattelse ville blive stillede saa aldeles ulige i deres bindende Forpligtelser ved at sværge efter den Formular, her foreligger. Nu er det jo ganske vist, at for den, der ikke tror paa et evigt Liv, har en Gd, aflagt efter den almindelige Formular, som nu bruges, heller ikke Noget at betyde; men det kan man jo ikke forhindre, hvor- dan man saa bærer sig ad, at Folk aflægge Gd ved Gud og hans hellige Ord, skjøndt de ikke tro paa Gud og hans hellige Ord, men hvad vi burde kunne forhindre, er, at Folk, der offentlig have erklæret, at de ikke tro paa Gud og hans hellige Ord, alligevel sværge ved det. Naar det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) taler om det meget Hylteri, der er gaaet i Svang her, idet man gav Folk Udgang til udenvidere at aflægge Gden her, uagtet de ikke troede paa noget Spiere end det Jordiste, er der dog den Forskjel paa disse Tilfælde, og paa det Tilfælde, hvorom her er Tale, og som har givet Anledning til dette Lovforslag, at i de andre Tilfælde er det kun den Vedkommendes egen Sag, der var ingen Andre, som bleve berørte af det, thi Lanke ere jo tolsfri. Naar et Medlem kommer ind i Rigsdagen og tier stille og aflægger Gden, giver det ingen Forargelse, hvad Vedkommende tænker hos sig selv; men naar det bliver sagt offentlig som her i dette Tilfælde, der har givet Anledning til denne Forhandling, er det, at det, som det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Boffen) kaldte det, har vakt Forargelse. Nu mener det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds, at det egentlig er Rigsdagen, Lovgivningsmagten i sin Helhed, som har givet eller fremkaldt Forargelsen. Det rammer da ogsaa det ærede Medlem selv, thi han har i 15—16 Aar været Medlem af dette Thing og spillet en meget fremragende Rolle, og saa faar han jo sin fulde Del af denne Forargelse; men jeg erkjender ikke, at der er givet nogen Forargelse fra Lovgivningsmagtens Side ved, at man lader den Gdsformular bestaa, vi hidtil have brugt. Men derimod har jeg ganske vist ikke kunnet frigjøre mig for den Lante, at det ikke var rigtigt, som det ærede Medlem for Svendborg Amts 6te Valgkreds (Brandes) havde gjort. Det er sandt, hvad det ærede Medlem udtalte her idag, at han udtalte paa et Møde paa Langeland, endog paa det første Møde, hvor han var tilstede, at han vilde aflægge

Gden, hvis han blev valgt til Rigsdagsmand. Det forholder sig ganske vist saaledes, men saa kom bagefter den Udtalelse af ham, som har vakt saa megen Opmærksomhed og Bevægelse i det hele Land, og efter at denne Udtalelse var fremkommen, maa jeg tilstaa, at jeg ikke ansaa det for muligt, at det ærede Medlem enten kunde eller vilde aflægge Gden. Jeg hørte ogsaa, ligesom andre ærede Medlemmer ville have hørt idag, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 4de Valgkreds (Sørup) ytrede, at det var efter Raad fra hans og hans Meningsstellers Side, at det ærede Medlem fra Langeland havde besluttet sig til det (Modsigelse). Ja, saaledes opfattede jeg det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 4de Valgkreds; men det, som er det Vigtigste i den sidste Udtalelse, vi hørte af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds, var det, at Grundloven fordrer, at Ingen skulde kunne lide nogen Indskrænkning i sine borgerlige Rettigheder paa Grund af sin Trosskjendelse, og det fremhevede han som Noget, der absolut maatte gjen-nemsjeres. Nu forekommer det mig, at det ærede Medlem overser, at Grundloven jo ligesaa bestemt fordrer, at der skal aflægges Gd paa Forsætningen af Medlemmer, der blive valgte. Den ene Grundlovsparagraf faar Side om Side med den anden. Der kunde da ganske naturlig opstaa det Spørgsmaal: naar disse to Grundlovsparagrafer komme i Kollision med hinanden, hvilken skal da vige? Skal det, der staar i Grundlovens § 79, staa som det afgjort Principale, eller skal det lempes efter det, der staar i § 55, eller omvendt? Det er derom Meningerne ere noget forskellige hos det ærede Medlem og mig og ogsaa hos adskillige andre Medlemmer. Dette faar en vis Righed med Nilles Betragtninger over, om Rituallet eller Fæstebrevet staaar høiest. Disse to Aktstykker kunne ikke forliges, og i sin Betragtning derover som hun til det Resultat, at Fæstebrevet maatte staa over Rituallet, blandt andet fordi Fæstebrevet var det yngste, men ogsaa fordi det vilde medføre visse Ulemper, dersom Fæstebrevet ikke blev sat over Rituallet. For mig stiller det sig ikke stort bedre, naar man sætter Grundlovens § 79 over § 55, thi for mig er det Vigtigste, at den Gd, der skal aflægges, virkelig skal have Betydning og ikke bliver en Gd, hvori Enhver kan lægge den Betydning, han vil (Bustl: Provisoriske Finantslove!). Ja, det er der jo ikke Tale om her; men siden det ærede Medlem bringer det frem, skal jeg sige, at jeg har ikke udsædt nogen provisorisk Finantslov, det har jeg ingen Leilighed haat til; men jeg har erklæret paa Valgtribunen og i Valgkredsen, at dersom der kom til at foreligge Forslag til en Rigsretsanklage paa Grund af den provisoriske Finantslov, vilde jeg stemme for en saadan Anklage, det